

RIPORTLAPJA

ORSZÁGVILÁG

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1937. III. 15.
XXVI. évi. 6. sz.

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

Politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti országos riportlap

Főszerkesztő: GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott kiadóhivatali megbízottak:

Hegedüs Béla	Bucuresti
Gózon Károly	Cluj
Geller Endre	Timisoara
Neuman László	Oradea
Krausz József	Satu Mare
Berkes Andor	Tg. Mures
Dietrich Gusztáv	Braşov

Az Ország-Világ uccai árusítását beszüntettük.

Lapunk kizárólag előfizetés után kapható.

Előfizetés egy évre; vállalatoknak; nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei

A sajtótörvény értelmében két mutatóvannak a befogadása előfizetést jelent.

Hirdetések közvélemény-kiadóhivatalhoz kerülnek be. Csak bármelyik hirdetőiroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegesen 8 lei, hirdetés oldalon 6 lei, — négyzetcentimént. Nyitórészletben 50 lei, szöveges közleményben 32 lei a sorj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD,**
Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon: 525.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6 ig

Nyomda: Lovrov & Co., Arad, Bul. Regele Ferdinand 5, Tel: 484.

Előfizetési hátralék

193.....tól 193.....ig

Lej.....

Nagyon kérjük dijhátralékos t. előfizetőinket b. számlájuk rendezésére, hogy mi is pontosan eleget tehesünk vállalt kötelezettségeinknek s ilyformán erőt gyűjthessünk feladatunk teljesítéséhez.

Teljes tisztelettel

„ORSZAG-VILÁG“

ardeal-i kiadóhivatala: Arad.

Emberfelelen konjunktura

A nemzetközi sém piacon a fegyverkezési verseny miatt nagyon megnövekedett árkereslet mellett utóbbi napokban olyan óriási arányú spekulációs vásárlások történtek, amelynek hatása nem is lehetett más, mint az árak szédületes emelkedése. (Hir)

(GRADEA). Tőzsdei nyelven azt mondják: konjunktura. S valóban a gazdasági élet lázlapjain mostanában magasra szöknek fel a tőzsdei árfolyamok. Világszerte „szilárd” az „irányzat”. Pénzintézetek és iparvállalatok egyre „szebb” mérleget produkálnak és valami fagyos nyugalom ül azok arcán, kik előkészítik a talajt a végső nagy tét lehetőségeire. A kihült kazánokat ismét befűtik. A gyárkémények egyre nagyobb tömegben okádják füst-felhőiket. Turnusokban váltják egymást a sápadt-képű munkások, reggeltől estig, estétől reggelig tart a munka, zakatolnak a gépek, nincs megállás, mert ismét beállt az állapot, melynek neve tőzsdei nyelven: konjunktura.

Az irodákban lázas sietőséggel folyik a munka s a párnázott ajtók mögött izgatott fejek hajolnak egymás felé és csillagászati számokban gondolkodnak. Fényes és tiszta laboratóriumokban sötét és aljas titkok törvényét keresik a lombikok mélyén.

Kétségbeesett sietén égen és földön, vizen és levegőben, irtózatos és lélegzetelállító a tempó, mert sietni kell, mert lekésünk arról, ami: konjunktura.

Aranynál, ezüstsénél és drágakőnél, buzánál, bornál és békességnél, mindennél nagyobb ára van a réznek, cinknek és ólomnak.

Az intézményesített véres kardot ma világszerte szüntelen körülhordják, mert konjunktura van, mert ismét eljött az idő, mikor a rézre és cinkre, mikor az ólomra szükség van.

Ülünk békésen a szoba-konyhás lakásban. Istenre és szeretetre oktatjuk gyermekeinket, megkérdezzük tőlük, készültek-e a holnapi valláserkölcsi órára. Holnap a tizparancsolatból kell felelni a nebulóknak, a „ne ölj”-ből és közben emelkednek az ólomárak, mert konjunktura van.

Egyre többben vagyunk, kik tudunk olvasni a világ-

gazdasági laptudósítások óvatosan fogalmazott sorai között és egyre többen vagyunk, kiknek homlokát hideg veríték üli meg arra a hirre, hogy konjunktura van.

A tőzsdei „játék” életünkkel játszik és mi féltjük ezt az életet, mert az istenadomány. Nem vagyunk nyulszívűek, nem vagyunk gyávák, de kezdtük már hinni, hogy életünket nem az ólom és a réz fogja irányítani. Kezdtük már hinni, hogy a tőzsdepaloták helyett a sziv és az ész templomaiban dől el a sorsunk, de ime, konjunktura van és részvét helyett részvények irányítják lépteinket.

E részvények pedig nicsenek reánk tekintettel. Ők személytelenek és saját szuverénitásuk törvényeként uralkodni akarnak itt a földön, föld alatt, vizen és levegőben.

Ezek a réz-, cink- és ólomrészvények a sötétség és halál alvilági démonai, mert elemük a tűz, létalapjuk a tomboló pusztulás, melyből örök körforgásként lángbetük hirdetik a tőzsdén jelzett ujjászületésük számadatait.

Mennyi szándék, mennyi cél omlik össze az ő puszta megjelenésükkel! Mennyi szeretet, mennyi jóakarát válik nevetségessé az ő grandiózusan megfogalmazott programjukkal szemben, mennyi szándék buvik ismét a bezárt ajkak némasága mögé! Igen, ezek a részvények is építenek: a poklot és a halált, bábeli magasságokig. Igen, ezek is befütik a mozdonyokat, sinpárakat raknak és utakat váganak az őserdőben, de saját törvényeik szerint megtervezett acélhidaikon ördögi táncot lejt a gyűlölet.

A békés, munkára törő, szivre és észre figyelő hართos készség mélységes aggodalommal szemléli a gondolat és igazság „aláértékelését”, szivszorongva lesi a világtőzsdék „barátságos” irányzatát, elborzad a gondolkodás alpári „spekulációin” s egész valójában megrendülve Istennek ajánlja fel önmagát, szemben a réz és az ólom barbár imádóival, kik ezt a szörnyű állapotot felidéztek és istápolják, kiknek fohásza nem „amiképpen a mennyben vagyom”, hanem „amiképpen a poklokban” s kik mindennel számoltak csak az emberfiával nem, mikor elindították ezt a szörnyű lavinát, melyről tőzsdei nyelven azt mondják: konjunktura.

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lapfársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkiróink megnevezésével.

Az Ország-Világ vendége :

Dr. Fábián László

Nem vagyunk ellenségek

Végre egy igazán komoly politikus ajkáról hangzott el a szó, mely beismeri, hogy mi, kisebbségek, nem vagyunk ellenségek ennek az új hazának a határain belül. Iunian volt igazságügyminiszter mondotta a nagy nyilvánosság előtt, egy politikai gyűlésen, hogy

„A kisebbségek nem ellenségei az államnak”.

Szomorú dolog, hogy ezt a kijelentést meg kell tenni és még szomorubb dolog, hogy nekünk, kisebbségi állampolgároknak örvendeni kell, hogy végre valaki ilyen kijelentést tesz. És mi mégis örvendünk, mert kisebbségi helyzetünkben a javulás útját mutatja.

Országunknak 19 millió lakója van, mondotta Iunian, akik közül ötmillió más nyelvet beszél és más hiten van. Lehet, hogy akadnak közöttük egyesek, akik nem tették magukévá az ország érdekeit. Elszigetelt, egyéni esetek ezek, aminthogy a románok között is akadnak ilyen egyének.

Nem lehet azonban bűnösnek nyilvánítani egy népközösséget egyes tagjai magatartásáért.

Az ilyen polgárokkal szemben szankciókat kell alkalmazni, a népkisebbségekkel szemben viszont megértő politikának kell érvényesülnie. A nemzetiségek elszigetelésének a politikája teljességgel nélküli a nemzeti érzést.

Szeretnők, ha országunkat nemzeti szempontból egységes nép lagná, de sajnos nem ez a helyzet. Ebből viszont az következik, hogy kötelességünk megvizsgálni:

Üzletmegszüntetés

miatt eladom az összes dejalin, puplin és oxford **férfi-
ingeket, pizsamákat, fehér és színes hálón-
geket, köpper alsónadrágokat**, valamint az anyagokat méterszámra is

REISZ JÓZSEF férfi fehér-
nemű üzlet

ARAD, STRADA GEN. BERTHELOTS.

milyen érzéseket táplálnak a népkisebbségek államunk iránt.

Ellenséges magatartásról csak az beszélhet, aki nem tájékozódott a helyszínen a kisebbségek hangulata felől.

Ki kell jelentenem itt, — anélkül, hogy bárki cáfolatától is félnék: a magyar, bolgár és a többi kisebbség paraszt népe érékközösséget tart fenn a román parasztsággal és az ország iránti hűség hatja át őket.

Ők is, mint a román parasztság, jobb időket várnak, érdekeiknek hathatósabb felkarolását. Szélsőséges pártjaink azonban nem akarják tudomásul venni ezt az igazságot. Nekünk kötelességünk felemelni szavunkat minden olyan politika ellen, amely ellentétben áll az ország érdekeivel. Még akkor is vállalnunk kell, ha ezzel a párt megszüntetésének, sőt a személyi veszélynek a kockázatát.

Igaza van Iuniannak.

A magyarság egyetemét nem lehet és nem szabad állandóan vád alatt tartani, hogy irredenták és ellenségei az

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fizessen elő a telefonra

és használja ki azokat az előnyöket, amelyeket a telefontársaság március 31-ig biztosít Önnek.

Felszerelési díjat nem kell fizetni

Az előfizetés havonta történik

Április 1 után az új előfizetőknek felszerelési díjat kell fizetniük és 850 lelt havonta a telefon használatért. 500 lelt a mellékállomásért.

állannak. Nagyszáju, feltűnni akaró emberek akadtak és akadnak, akik felelőtlenül olyan kijelentéseket tesznek, amelyek nem egyeztethetők össze az állam iránti hűséggel, de ezért

nem lehet és nem szabad az egész magyar népközösséget egyszerűen leirredentázni és az állam ellenségének tekinteni.

A magyarság 18-ik esztendeje egyebet sem tesz, mint keresi az egyetértést és békés megélhetést az új hazában, de azt be kell ismernie Iuniannak is, másnak is, hogy megértésre a mai napig sem talált.

Hogy ez miért van, bizonyára jól tudja Iunian volt miniszter, aki már évek óta járja a kisebbség lakta vidékeket és közvetlenül érintkezik a néppel. Ennek az az oka, hogy a román oldalról egyenesen érvényesülési és majdnem megélhetési alap a kisebbségek folytonos gyanu alatt tartása.

Vannak és lesznek, akik egyenesen érdekeket kovácsolnak abból, hogy vélt irredenta cselekményeket lepleznek le s olyan tényekben is államellenes cselekményt látnak, amelyeket rendes körülmények között ember el nem követhet és azok államellenes voltára nem is gondol.

A magyar földműves és középosztály szereti a fajtát, de szerette és megbecsülte mindig a vele egy területen lakó más nemzetek fiait is s nyugodt lélekkel merjük állítani, hogy a mindennapi kenyér gondolata között ezer emberből 10 ember sem gondol a politikára, csak arra, hogy a maga és családja részére kenyeret szerezzen s az állam részére meg tudja fizetni a közterheket.

Iunian jól ismeri a magyar köznépet.

Az szereti a fajtát, de nem politizál. Ezt a felsőbb osztályokra bizza, akik iránt teljes bizalommal viseltetik s akik szintén nem tesznek közel két évtized óta mást, mint keresik az utat a testvéri együttélés megrögzítéséhez s a nép életének megkönnyítéséhez ezen a földön.

Játszának bizalommal a LOTERIA DE STAT

COLECTURA OFICIALA-nál

Központi székhely: Cluj, Str. Regina Maria 46 szám
Arad: Str. Brătianu 3 szám.

A nép életének megkönnyítése, az állam megvédése és az állam erejének mindenkori erősítése pedig egyformán érdeke minden polgárnak, kisebbségnek és többségnek egyaránt, mert mindnyájunknak egy az érdeke:

élni és boldogulni a közös hazában.

Ellenséges magatartásról tehát valóban csak az beszélhet, aki tájékozatlan, vagy pont abból akar élni és jól élni s az állam többi polgárai közül kiemelkedni.

Ezt a kenyérkereseti és érvényesülési formát kell egyszer megszüntetni s bevezetni a rendszert, amely szerint

börtönnel kell büntetni mindannyiszor a feljelentőt, valahányszor a bíróság az irredenta váddal illetett kisebbségi ártatlan polgárt felmenti s akkor már közelebb jöttünk egy lépéssel egymáshoz.

Köszönjük Iuniannak, hogy népünket ilyen jól megfigyelte s megfigyelését bátran nyilvánosságra is hozza, csak azt kérnök tőle, hogy ezt a véleményét tartsa meg akkor is, amikor nem lesz ellenzékben s hangoztassa akkor is, amikor ő jut majd a cselekvés mezejére.

Addig csak rögzítsük meg a komoly és igaz megállapítást, amely szerint a magyarság, mint államalkotó kisebbség

nem ellensége az államnak

s akik ilyeneket mondanak, azok nem tesznek jó szolgálatot az államnak.

Sportivi !

Cetiți și răspândiți ziarul SPORTUL CAPITALI pe care îl puteți cumpăra în fiecare zi la ora 8^{1/2} dimineața dela orice chioșc de ziare sau tutungerie **numai pentru prețul de 1.— Leu.** — Cumpărând „Sportul Capitalei” care are redacții speciale la: Paris, Berlin, Londra, Roma, Budapesta, Viena, Belgrad, Sofia, Bruxelles și New-York, veți putea fi în curent **cu cele mai noi știri sportive, atât din țară, cât și din străinătate.**

Ujbor 6.50 Lei

1932 évi fehér és vörös ó borok, asszu, ürmös kapható

Messer borpince

Str. Stoiescu 7 szám
Ref. templom mellett

Válasz a Brassói Lapoknak

(ARAD.) Érdeklődéssel olvastuk a Brassói Lapok egyik legutóbbi vasárnapi számában Molnár Tibor kollégánknak a Csermák-féle családi ügyvel kapcsolatos, érdekesen megvilágított cikkét, amelyben többek között egy arad-i bankigazgatót is megszólaltat. A bankvezér szóvá teszi azt a sajnálatos lélektani hátteret, amely az ilyen Csermák-féle milliós kihitelezéseket lehetővé teszi. Épen a kisemberek megrendült bizalmával indokolja azt a sajtósági tény, hogy egy kitűnő előadóképességű és biztos feilépésű csaló sokszor milliós „kölsönöket” élvez olyanok részéről, akik a legbiztosabb és legmegbízhatóbb pénzintézettel szemben is bizalmatlanok.

Egyáltalán nem gondolunk arra, hogy általánosítsunk. Mégis ezzel a megállapítással kapcsolatosan rá kell mutatnunk arra, hogy

elsősorban épen egyes bankok voltak azok, amelyek igen sok esetben a legtévesebb megítélések után mentek a kölsönök kihelyezésekor.

Hogy ez mennyire igaz, azt a legjobban az évek előtti sorozatos bankbukások bizonyítják. Arad-on az Erdélyi Hitelbank, Ipar- és Népbank, Egyesült Bank bukása nyomán minden esetben beigazolódott, hogy

ezek az intézetek milliókat hiteleztek ki egyes minden biztos garanciát és fedezetet nélküli cégeknek.

Egynémelyik bank egész betétállománya négy-öt cég kezébe jutott egészen érthetetlen bizalom folytán, ugyanakkor, amikor egy tisztos iparosmester nemcsak, hogy nem volt képes egzisztenciájához és soktagu családja eltartásához szükséges csekély kölcsönt kapni, de

a féltucat titkáron és aligazgatón keresztül be sem juthatott az igazgató szobájába.

Ismételjük, nem célunk az általánosítás, de gyakran egyes bankok is beleestek abba a hibába, hogy stréber ka-

Menyasszonyi és alkalmi csokrokat, élő és műkoszorukat
legszebben készíti **Mihelyi Vidor**
virágüzlete Arad, Gen. Berthelot 2., a színházzal szemben

landorok és szappanbuborék alappal bíró kereskedelmi vállalatok számára milliókat hiteleztek ki, ugyanakkor, amikor a produktív, tisztességes kispolgári osztály képtelen volt hitelhez jutni. De nemcsak a bankok, hanem a nagy vállalatok, gyárak is sok esetben

ennek a könnyelmű és igazságtalan kihitelezésnek lettek az áldozatai.

Nézzük csak végig az inzolvensek névsorán és megállapíthatjuk, hogy eltekintve néhány olyan régi céget, amely nem volt képes megállni a helyén az új idők követelményeivel szemben, jobbra olyanok jelentettek fizetési képzetelenséget, akik hosszú időn át, tudatosan gyűjtötték sokmillió adósságukat.

Tudunk eseteket Arad-on, hogy ezeknek a gyászos emlékü fizetési képzetelenségeknél a szereplői ma is klubtagokként, Lloyd-tagokként szerepelnek, vezető szerepet visznek a város társadalmi életében, anélkül, hogy a legcsekélyebb bírálatban is mernék részesíteni őket.

Ha a város vezető társadalmának intellektuálisan és közgazdasági szempontból egyaránt képzett egyedei oly sok esetben megtévesztő pszichológiai körülmények áldozatai lettek és lehettek, ugyan mit várhatunk a kismemberek tömegétől, amely nélküli a fejlettebb ítélőképességet és szaktudást és ennek következtében könnyen felül a biztos fellépésű szélhámosok gyakran egészen nemmindernapi trükkjeinek...

A közgazdasági elméletek megakadályozzák a gondatlan kihitelezést. Sajnos, a gyakorlat mást mond és Arad gazdasági életének súlyos tapasztalataiból mondhatjuk, hogy a megtévesztő lélektani momentumok sokszor döntő befolyással bírnak nemcsak a tájékozatlan kismember életére, de komoly, szakképzett vezetett vállalatok és pénzügyintézetek ügyvitelére is.

MINT TÉLEN A LAKÁS KÁLYHA NÉLKÜL, olyan az üzlet vevő nélkül. Új vevőket ma már csak jó szabadterfi reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az

ORSZÁG-VILÁG „AGGE” REKLÁMOSZTÁLYA

elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait.

Török Gyula

arad-i hozzátartozói kiadják az elhunyt kiváló író gyűjteményes munkáit

(ARAD.) Unott melódiájú nótát játszik a cigány. A vendéglő bágyadt világitásában néhányan ülnek. Férfiak. Nő nincs. Hangulat nincs. Csak halkán szól a muzsika, belopóznak a szívekbe a hangok. Szinte felmelegítő érzés. Épen emlékezésbe-ringatáshoz jó.

Beszélgünk. Török Andor, volt droguista, most al-lásnéküli. Egyébként Török Gyulának, az elhunyt és fel-viharzó tehetségű magyar írónak bátyja. Miről folyhat a szó? Nagynevű öccséről, aki fiatalon hunyt el, de életé-ben még beleégette nevét az irodalomtörténetbe.

Szegény Gyula, fiatalon ment el — mondja Török Andor. — Családunk szemefénye, büszkesége volt. Művei rengeteg példányban jelentek meg s az egészben az a legérdekesebb, hogy a kiadótól semmit sem kapunk a szerzői díj fejében. Írtam egy levelet Harsányi Zsoltnak. Gyulának jóbarátja volt. A levél-ben feltártam a helyzetet. Harsányi válaszolt is. „Min-dent megtesz, hogy Gyula műveiből ránk eső részt megkapjuk”. Azóta semmi. Hónapok teltek. Nem jött egy sor írás Most arról van szó, hogy kiadják a mű-veit gyűjteményes kiadásban...

Egy sóhaj! Mintha azt mondaná, hogy milyen rögös az író sorsa. Tudjuk Török Gyula szenvedéses életét. A „Porban”, a „Zöldköves gyűrű”, a „Halszemű fiai” című könyvek szerzője még életében megkapta a „szakállas ír” jelzöt, de ezen és néhány elismerésen kívül nem töb-bet. Pedig érdekes egyéniség volt. Abból a fajtából, amely rajongásig szerette a tollat.

— Könnyeznem kell, ha visszaemlékezem — foly-tatja Török Andor —, mennyi szeretettel vette körül a család „őt” Emlékezem: a gimnáziumból azért ma-radtam ki, hogy kenyeret keressek és hozzájáruljak Gyula taníttatásához. Nem volt soha hálátlan. Regé-nyében is megrajzolt. De az egész családjunkat „meg-írta”. A zetelaki nemes Török családot. Nemesség? Em, mit ér ma az egész? Egy hajtófát. De azért annyit megérdemelne az író édesanyja, hogy a ki-adó a Török Gyula műveiért befolyt jövedelemből jutt-tasson valamit. Az a szándékom, hogy magam veszem kezembe az ügyet. Háttha sikerül. És egy kicsit ki akarom ásni a feledésből néhai öcsém emlékét.

Ujabb fájdalmas legyintés. A cigány nem épen stíl-szerűen limonádés szesznotát huz. Olyan furcsa és rossz

a kontraszt Itt egy ember harcol nagynevű öccse emlékéért s ott a esuf élet és rosszillatú muzsika...

Igy szól:

Sok a kiadatlan kézírata. Szép és kedves írásai maradtak hátra. Ezekre is keresek kiadót, ha találak...

Török Andor, ez az érdekes fejű, droguista, szakmájának jeles ismerője, jelenleg szellemi munkanélküli azon igyekszik, hogy Török Gyulát, az író-t még közelebb hozza azokhoz, akik felvillanyozó tehetségét értékelték. (s. j.)

Az arad-i vendéglősök bojkottálják a szénsavat

(ARAD.) A vendéglősfronton érdekes esemény várható. Eddig ugyanis a sörfogyasztó polgár, amikor finom, habzó sörét megkapta: pontosan tudta, hogy azt szénsavval kezelték, a szénsav adta meg pezsgését és a szénsav hozta felszínre a hordóból. Most — ha a terv valóra válik — a fogyasztó közönség még kellemesebb formában élvezheti a sört.

Az arad-i vendéglősök legutóbbi megbeszélésén ugyanis egyik legregbb arad-i vendéglős a következő indítványt tette:

Bár én tapasztalom, hogy a szénsavval kezelt sör bizonyos esetekben erős fejfájást okoz, ajánlom, hogy térjünk át a légpumpa leveztelésre. Ha ezzel kezeljük a sört: az állandóan kellemes ízű lesz: a vendégnek nem fájulhat meg a feje, hiszen tiszta levegőt eresztünk a hordóba. De ettől eltekintve — az amugyis nehéz helyzetben vergődő vendéglősipar egy nagy költségtől: a szénsav beszerzésétől szabadul meg. Nem szabad elfeledkeznünk, hogy szénsav súlyos anyagi megterhelést jelent, ezzel szemben a légszivattyút csak egyszer kell beszerezni és egy életre elegendő. Nálam ez kiűnően bevált.

A vendéglősök érthető meglepetéssel fogadták kartársuk előterjesztését. Gondolkoztak felette és megállapították, hogy az idős vendéglős megállapítása helyes. A tervet cselekedés követi.

Rövid időn belül számos vendéglős már tökéletesen kezelt sört szolgál fel a vendégeknek.

Csak a városi jéggyárban vízvezetéki vízből gyártott

m ü j é g

olesó, higiénikus és kristályos.

**Előfizetések és megrendelések: Uzi-nele
Municipium. — Telefon 25.**

Megszűnt a Boulevard, — feltámadt a kávéházmonopolium és emelkedtek az árak

Arad valamikor a kávéházak városa volt. Volt idő, amikor hat-hét kávéházban is pezsgő élet folyt, hajnalokig mulatott, szórakozott, pezsgőzött a közönség. A gazdasági válság mélypontján aztán természetesen a kávéházi élet is megcsappant s elkövetkezett az a nap, amikor mindössze egy kávéház állt a publikum rendelkezésére, mert a többiek nem bírván az anyagi nehézségekkel megküzdeni, egymásután csukták be kapukat. Az utóbbi időben azonban a kétségtelenül kávéházi monopolrendszer végre megszűnt. A Dacia mellett virágzásnak indult a Palace is, majd négy hónappal ezelőtt megnyílt a Boulevard kávéház, amely rövidesen a közönség kedvelt találkozóhelye lett. Már-már úgy látszott, hogy Arad éjszakai élete ismét felpezsdu, néhány napja azonban a Central-szálló homlokzatáról lekerült a Boulevard kávéház fényreklámja s ezzel egyidejűen az új, modern kávéház megszűnt. A Boulevard kávéház megszűnése nem érte egészen váratlanul a publikumot, mert az utolsó hetekben már nyilvánvaló volt, hogy az üzlet különböző nehézségekkel küzd s csak tombola- és táncestélyek rendezésével sikerült a bukást egy darabig még késleltetni. Sajnos azonban ezek az ötletek sem segítettek. A Boulevard kávéház a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem tarthatta fent magát.

Le kell azonban szögeznünk most, amikor a nagy lendülettel induló szórakozóhely megszűnéséről megemlékezünk, hogy a kávéház bukását inkább belső okok, mint külső körülmények okozták. A közönségben ugyanis meg volt a hajlam a kellemes szórakozóhely támogatására s épp ezért remélhető, hogy a kávéház megszűnése csak átmeneti állapot. Arad-nak ugyanis feltétlenül szüksége van még egy elsőrangú szórakozóhelyre s a jelenlegi gazdasági viszonyok, ha nem is mondhatók valami fényesnek, annyit már mindenesetre megengednek, hogy egy több mint 70 ezer lakósu városnak 3 kávéháza legyen. Erre annál is inkább szükség van, mert csak a kialakuló versengés teheti lehetővé, hogy a közönség a kávéházakban megfelelő kiszolgálásban részesüljön s emellett az árak is méltányosak maradjanak. Ennek a versengésnek hiánya ugyanis már alig néhány nappal a Boulevard kávéház megszűnése után észlelhető, amennyiben a megmaradó kávéházakban az árak, — ha egyelőre még csak mérsékelten is, — de észrevehetően emelkedtek.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos
nyugta ellenében; — csak fényképes igazol-
vánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizot-
taink vannak feljogosítva.

A TELEFUNKEN

finanszíroz egy szabadalomtörvényt pert a Standard, Philips és Orion rádiógyárak ellen

Kevesen tudják nálunk, hogy Schmerek Ferenc budapesti technikus szabadalomtörvényi eljárást indított az **ORION, STANDARD** és **PHILIPS** rádiógyárak ellen, mert azok rádiókészülékeik előállításánál felhasználták az ő 1933. évben szabadalmazott „beszéd hangfrekvencia transformátor” nevű, vasporos masszával árnyékolt mágneses tekercsének találmányát.

A gyárak azzal védekeztek, hogy a találmányt már régebben ismerték, különben is valószínűtlen, hogy három különböző gyár tulajdonította volna el és használná fel a szabadalmat. Meg is támadták a szabadalmat, de a szabadalmi bíróság a feltalálónak adott igazat.

Az illetékes bíróságok elrendelték a gyárak telepén a helyszíni szemle megtartását és technikai szakértők meghallgatását. Schmerek erre ellenszakértőket nevezett meg és

a költségekre deponált a bíróságnál 10.000 pengőt.

Erre emberemlékezet óta nem volt még példa. Egy feltaláló, akinek háromszázezer lele van!

A három gyár romániai képviselője bizonyára csak az Ország-Világból értesül majd arról, hogy a találmányt, mielőtt a szabadalmi bíróság meghozta ítéletét,

megvásárolta a feltalálótól a németországi Telefunken.

Az eladás azonban titokban maradt, viszont az a helyzet, hogy a szabadalomtörvényi pert már a Telefunken finanszírozza, mint a szabadalom tulajdonosa, amely természetesen megfelelő kárpótlást kér majd a vállalatoktól a szabadalom felhasználásáért.

Érdekes, hogy Schmerek találmányát már 1934 októberében felajánlotta az Orion-gyárnak, ahonnan azonban azt a választ kapta, hogy csak akkor lenne érdemes alkalmazni, ha kivitele más módszerrel olcsóbb volna.

Az érdekes pörben a nagy német rádiógyár beavatkozása után szenzációs fordulat várható.

REGAL cipőkészítményei a legkeresettebbek **GLEICHMANN I.** TIMIȘOARA Carlión szálló épület

és végig a vonalon győzött az automata-telefon. — A gáncsoskodókat elnémitotta a technika diadala

Már csak alig egy hónap hiányzik ahhoz, hogy az új, abszolút modern automata-telefon megkezdje Arad-on működését s ezzel a telefon-előfizetők régi álma elérkezzen a teljes megvalósuláshoz. A régi telefon-előfizetők készülékeinek becserélése már megtörtént s általában az automata-telefon bevezetésével járó munkálatok villámtempóban haladnak előre, úgy hogy a kitűzött terminusra percnyi pontossággal mindenkinék rendelkezésére áll mindaz, ami a nagyszabású technikai újításhoz tartozik.

Természetesen az automata-telefon kezelése lényegesen eltér az eddigi apparátustól, ezért a Telefontársaság a legnagyobb szolgálatkészséggel

minden előfizetőnek megadja a szükséges utasításokat

s a sajtó útján is közli majd, hogyan és miként kell a legegyszerűbb és leggyorsabb módon használni az új telefonokat, amelyek kezelése hamar és könnyen elsajátható.

Mindenekelőtt fontos tudni azt, hogy az automata-telefonnál legszükségesebb kiegészítő eszköz a telefonkönyv.

Ez a segédeszköz elengedhetetlen, ugyanis nem fordulhat elő, hogyha a felhívó nem tudja a felhívandó fél számát, úgy egyszerűen kérdéssel fordul a telefonos kisasszonyhoz.

Az automata-telefonnál a központ közvetítése nélkül mindég a felhívónak kell kikeresnie a felhívandó számát,

ezzel szembe azonban, ha a számot helyesen kereste ki és letárcsázta akkor nem fordulhat elő sem hibás, sem közbekapcsolás s általában kizárt minden olyan kellemetlenséget, amely eddig azért, hogy a központ valamely hívást rosszul értett, valósággal idegeire ment a telefon-előfizetőnek. Gondoljunk csak arra, hányszor megtörtént, hogy a telefonos kisasszony az idegen nyelven történő hívás miatt, vagy esetleg anélkül is valamely számot eltévesztett s mennyi kiszámíthatatlan kellemetlenség származott belőle, midőn közbekapcsolások révén magán- vagy üzleti telek kihallgattak olyan beszélgetéseket, amelyek semmi esetre sem voltak egy harmadik személy, gyakran legkevésbé éppen annak az illetőnek szánva, aki a közbekapcsolás révén a bizalmas beszélgetés tanúja lett...

Miután tudjuk, hogy milyen fontos kelléke az automata-szisztémának a telefonkönyv.

napjain ajánlatos, hogy a könyv technikai lezárása előtt jelentkezzenek az új előfizetők,

hogy ők is bekerüljenek a telefonkönyvbe s ne forduljon elő semmilyen tevedés. A telefonkönyvben ugyanis névsor és foglalkozás szerinti sorrendben kerülnek az előfizetők, ami biztosítja azt, hogy téve-

dés a hívásnál csakis abban az esetben történhet, ha az előfizető neve a késői jelentkezés folytán tévesen lett beiktatva. Éppen ezért, nehogy ez megtörténhessen, mindenkinek elsőrendű érdeke, hogy

amennyiben előfizetője óhajt lenni az automata-telefonnak, ne halassza utol ő percekre a jelentkezést.

A Telefontársaság adminisztrációja ugyanis lelkiismeretesen és a legnagyobb szorgalommal dolgozza fel a telefonkönyv anyagát s az előfizetők tévsora több kontrol kezén megy keresztül, úgy hogy a sajtóhiba szinte kizártnak tekinthető. Megváltozik azonban a helyzet, ha az előfizető kesése miatt neve csak akkor kerül a címsorba, midőn a kéziratot már a nyomdába adták s az idő rövidsége miatt sem lehet a szükséges ellenőrzést elvégezni.

Ebben az esetben ugyanis természetesen történhetnek tévedések, ezért azonban az előfizető egyedül csak magát okolhalassza utolsó percekre a jelentkezést.

Tanácsos figyelembe venni, hogy a becsuszott hiba után az egész esztendőn végigkísért s mennyi kiszámíthatatlan kellemetlenséget okoz úgy másoknak, mint magának az illetőnek, akinek mulasztása folytán száma hibásan került a telefonkönyvbe. Ezért leghelyesebb, hogy az, aki az előfizetésre elhatározta magát, ne halogassa a jelentkezést, mert hiszen a havi előfizetés úgy sem olyan jelentékeny összeg, hogy ezáltal az, aki a telefon működésének megkezdése előtt egy hónappal lefizeti, kamat vagy bármilyen más anyagi veszteség fenyegetné. A Telefontársaság azonban, amely a legnagyobb körültekintéssel igyekszik az előfizetőknek mindenkép kedvére lenni, abba is beleegyezik, hogy

az újonnan jelentkezőknek ne kelljen a havi díjat azonnal lefizetni, hanem csak az automata-telefon működésének megkezdésekor.

A Társaság egyébként is azon van, hogy az újítást minél népszerűbbé tegye és ezért elképzelhetetlenül nagy anyagi áldozatot hozott a telefon felszerelésével, mert tudni kell, hogy az a szisztema, amelyet most itt Aradon s az ország más részein a jövőben bevezetnek, a lehető legmodernebb s

ez az automata-típus sokkal újabb, mint bármely nyugati nagyvárosban,

ahol az automata-telefonrendszer már régebben lépett életbe.

Még egyszer leszögezhetjük tehát, amit már hangsúlyoztunk, hogy a gáncoskodóknak, akik mindenképpen olcsó érdemeiket akarnak szerezni azáltal, hogy mindenben és mindenkor hibát találnak, nincs igazuk s nagyon is célt tévesztettek akkor, amikor elhítenni igyekeztek a közönséggel, hogy az itteni telefon drágább, mint máshol, mert ez az állítás statisztikai kimutatások alapján játszi könnyedséggel megdönthető.

Érdekes, hogy ugyanezek a gáncoskodók voltak azok, akik éveken át leginkább harcoltak a telefonközpont, illetve a -- hála Istennek -- ma már rövidesen elévülő régi telefonrendszer ellen. Különös, hogy ezek a kákán is göcsöt keresők hallatják hangjukat most, holott ed-

dig éppen amellett kardoskodtak, hogy minden áldozatot meg kell hoznia a Teleföntársaságnak a technikai újítások keresztülvitelére. Ezt az áldozatot a Társaság most már meghozta s kétségtelen, hogy a befektetést teljes diadal is koronázza, amelyet a közeljövőben azoknak is el kell ismerniök, akik ma még járatlanságukban, vagy éppen rosszakarattal lilákat keresnek ott, ahol pedig csak teljes siker és tökéletes eredmény található.

A hét kritikája

Vera Schwarz

bécsi nagyhírű énekesnő hangversenyezett a színházban olyan zenekedvelő és értő közönség előtt, mely jól ismerve a művésznő patinás nénevét és remek tudását, természetesen hangversenyt várt.

Fhelyett operettreszeket és Johann Strauss-valzereket hallgatott.

Nem értettük a műsornak ezt az egyáltalában nem hangversenyi összeállítását, mert Schwarz Vera tud mást is, sokkal többet, mint különben itt Arad-on is briliánsan beigazolt azzal a két-három operadria ráadással (Verdi, Puccini), valamint két nagyszerű modern koncertdallal — ugyancsak ráadás — (Richard Strauss és Reger), melyeket készséggel énekelt el nagy tapsok viszonzásaképen. Nem „nagyképű” lenézése ez részünkről az operetteknek, de

esalódás annak a közönségnek, mely hangversenyre jött és hangversenyműsört várt.

Ami pedig a Straussok örök értékét illeti, azok nem a erősségei Schwarz Vera egyéniségének. Sem a straussi könnyed csillogást, sem a bécsi lüktető valcerbáj nem alkotja az énekesnő igazi elemét. Különben régi híres technikjának ma is feltétlen birtokosa, megjelenésének finom előkelősége, tökéletes hangu tisztasága és ereje egy gyönyörű drámai szoprán teljes ismérvét alkotja. Hangszíneinek üde koloritja és csengő csillogása is csak alig észrevehetően játyolozott. Előadásmodora, féltényes szupodi megjelenése lebilincselő. A telt színház méltányolla hosszú tapselismerésekkel Schwarz Vera márkás világművészetét.

A zongorakíséretet meleg szerénységgel ellátó fiatal, kissé félszeg megjelenésű művész, Edelmanu, olyan komolyan vette a pihenő pauzát kitöltő szólók tapsait, hogy boldog mosollyal ráadásozott, a zongorának nem nevezhető, kivénült alkotmányon. (dr. — gár.)

Nyófa Inyófa

Lehet, hogy vérbeli hindu, sőt az is lehet, hogy amit előadott, eredeti hindu nemzeti, vallási, vagy társadalmi táncszeme, a keleti történelem kronologikus sorrendjének tükrében, de mindez még nem a világsikert arató művész jelképe. Nem áll módunkban a hangzatos reklámok valóságáról meggyőződünk, de

amit láttunk, nem nagy alkotó fantáziáról tett tanuságot.

A díszes, világes, idegen hatású kosztümök, a keleti megjelenés exotikuma és egy-egy tánc érdekes volta élénk tetszést aratott, de maga a

művészi szempontnál nem világi. Nyota Iugoka fiatal, kreolbőrű, alacsony termetű, szimpatikus jelenség; inkább a forma és szerkezet képszerűségére, mint testtechnikára fekteti az előadás súlypontját. Az egyperces táncszámok utáni szünetekkel egy leeresztett jüggöny mögött játszó, láthatatlan zongorajáték modern tonalitása töltötte ki.

(dr. — gör.)

Őszintén mondjuk

A dolgozó és az állásnélküli urilány nyilatkozik az Ország-Világnak

TIMIŞOARA.) Az utóbbi időben divatos jelszó „a dolgozó urilány”. Ha egy kicsit jobban megvizsgáljuk ezt a kérdést, arra a szomorú konklúzióra jutunk, hogy nem olyan tulságos dicsőség ezt a jelszót kiérdemelni. Elvégre is az az urilány, akit a szülei tartanak el, akinek megvan a szükséges zsebpénze, amely esetleg ruzsra és szórakozásra kell, miért vegye el a kenyeret a szegény és képzett urilány elől?

A toglalkozásban nincs rang- és rangbeci megkülönböztetés. Épen olyan derék tagja lehet a társadalomnak a napszámoscsalád leánya, mint az orvosé, vagy ügyvédé.

Egy kis zavar mutatkozik a mai társadalmi életben. Némelyek azt hiszik, hogy a dolgozó nő mindjárt dolgozik is. Ez élénk tévedés. Legfeljebb az történik, hogy egy olyasvalakitől veszi el a kenyeret, akinek munkásságából hatlagu család várja a kenyeret.

Egyébként nem érdektelen két véleményt összevetni.

A dolgozó lány:

— *Havi keresetem 1500 lei. Otthonról is kapok. Szépen beosztom, telik mindenre. Dolgozom, mert munka nélkül nem édes a — mozi, a színház és a flört.*

Ezzel szemben az állásnélküli leány azt mondja:

— *Boldog volnék, ha 1000 leit keresnék havonta. Mit érez az érettségi bizonyítvánnyal. Apám öreg. Munkaképtelen. A háboruban szerzett betegségei nyögai. Anyám szintén beteges. Két testvérem van. Kitől élünk? Látja: egy nyomorult állást nem kapok.*

Ime: ez az élet. A dolgozó urilány, aki elveszi a kenyeret a dolgozni szerető, de munkanélküli leánytól.

**Ardeal legfrissebb
híreit az 52 éves**

ARAD-I KÖZLÖNY
hasábjairól olvashatja

Figessen elő az

Arad-i Közlöny-re

Hirdessen az

Arad-i Közlöny-ben

Szerelemből elégtelen

(CLUJ.) A büntető bíróság sok szürke esetei közül ragadjuk ki az alábbi, amely megérdemli, hogy a nyilvánosság elé kerüljön.

A vádiottak: G. Mária 31 éves háztartásbeli alkalmazott Berlakovics Sándor tisztviselőt intim baráti szalak süzték őket össze. Berlakovicsnak még 1934-ben pénzügyi ellentétekből kifolyólag pöre volt a fivérével. Mária mint koronatanu szerepelt a pörben, amelyet az ő vallomása alapján Berlakovics nyert meg. Két év múlva Mária megjelent az ügyészségen és előadta, hogy annak idején hamis tanuvallomást tett, amire Berlakovics fenyegetésekkel vette rá. Az ügyészség vádiratot készített, amelyben G. Máriát hamis tanuzással, Berlakovicsot pedig hamis tanuzásra való rábirással vádolta. Így került a furcsa ügy a napokban főtárgyalásra, amelyen Maria megismételte az ügyészségnek tett vallomását.

Közeledünk az automata telefon üzembehelyezésének időpontjához!

A telefonszolgálat díjtalanul szereli fel az önműködő készülékeket.

Havi előfizetési díjak:

Ha március 31-ig bezárólag előfizet valaki a telefonra s ha csak egyetlen havi díjat kiegyenlít, már díjtalanul szerelik fel automata készülékét.

Lakáson:

Egyedül a vonalon Lei 500
2 előfizető egy vonalon (egyenként) „ 350

Szabadfoglalkozásuak:

Egyedül a vonalon Lei 550
2 előfizető egy vonalon (egyenként) „ 400

Kereskedők:

Egyedül a vonalon Lei 850
2 előfizető egy vonalon (egyenként) „ 700

-- Ez rendben van -- mondotta a tárgyalást vezető elnök. — De miért tette meg a feljelentést két év múlva?

Mária: Könnyíteni akartam a lelkiismeretemen, hogy tiszta lelkiismerettel halhassak meg.

Elnök: Erre még ráér. Élettársa volt Berlakovicsnak?

Mária: Nem, csak a nővéremnek volt gyereke tőle.

Elnök: Fenntartja, hogy Berlakovics hamis tanuzásra vette rá?

Mária: Fenntartom.

Elnök: Megszünt maguk között minden?

G. Mária kijelentette, hogy két év óta minden összeköttetést megszakított Berlakovicssal. Tagadólag válaszolt arra a kérdésre is, hogy talán egyszer mégis irt neki levelet.

És ekkor Berlakovics levelet adott át az elnöknek, amelyet nemrég kaoptt Máriától. Az elnök felolvasta:

„Drága Sanyi! Most foltozom az egyik munkanadrágodat. Annyi könnyet ejtek, ahány csillag az égen. Gondolataim örökké nálad vannak. Nem tudlak elfelejteni. Légy jó hozzam”.

-- Maga írta ezt a levelet? — kérdezte az elnök.

— Én írtam! — felelte Mária szégyenkezve.

Elnök: Ugy látszik, az igazsággal nincs valami jóbarátságban.

Most Berlakovicsot hallgatták ki. Határozottan tiltakozott az ellen, hogy ő G. Máriát hamis tanuzásra bírta volna rá. G. Mária bosszúból tette meg ellene a feljelentést, mert megszüntette viszonyukat. Már tavaly is bűnvádi feljelentést tett ellene más ügyből kifolyólag, de az eljárást megszüntették.

A bíróság újabb bizonyítékok beszerzését rendelte el és a tárgyalást elnapolta.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D,

Str. Meşianu 1. — Tel. 97.

**Magyar elterjedtségénél
fogva a legeredményesebb hirdetési organum.**

Páciens és orvos

— Egy orvos levele a szerkesztőhöz —

(TIMIȘOARA). Mire alapítja orvosáról való véleményét a laikus? Hogy nem tisztára tudományos kritériumokra, az bizonyos, de ez nem döntő tényező már annyira, amennyire az orvosi tudomány, mint gyakorlatban alkalmazott gyógyítás nem kizárólag tudomány, mint például a matematika. A gyógykezelés során a szigoruan vett tudományos momentumok mellett az orvosnak egyéb tulajdonságai is tekintetbe jönnek, a legtöbbször az orvosnak a páciensregyakorolt pszichikai befojtása is.

Az egyes beteg az orvost akként ítéli meg, hogy a kezelés során milyen gyorsan enyhülnek a betegségi tünetek, amikor is gyakran nem is lehet eldönteni, hogy a javulás mennyiben állt be közvetlenül az alkalmazott kezelés hatásaként.

Aztán a lelki megnyugtató alapján is bírálja orvosát a beteg és ebben látja a kezelés végző eredményét. A dolog természetében rejlik, hogy ez a megítélés kirurgikus betegségeknel és sebészi beavatkozásoknál könnyebb és gyakran igazabb is, mint belbajok kezelésénél.

A betegnek az orvosa iránti bizalma elengedhetetlen feltétele annak, hogy az orvos és páciens közötti viszony hasznossá és célravezetővé fejlődjék. Csak ahol megvan ez a bizalom, fog a beteg minden ellentmondás nélkül és az eredményre fontos lelki beállítottságban az orvos rendelkezéseinek elégedetlenségét.

Ha a rendelkezés, mint operáció esetén, jelentős beavatkozást ir elő, a beteg bizalma az orvosához határtalan, mert e bizalom idézi elő a műtétbe való beleegyezést.

Arra az állandóan vitatandó kérdésre, mennyire engedhető meg az ilyen beavatkozás a beteg hozzájárulása nélkül, azt lehet válaszolni, hogy a telics koru és épelméjű betegnél a beleegyezése nélkül a beavatkozás tilos. De azzal is lehet válaszolni, hogy az orvosnak egyenesen

kötelessége a beteg előtt felfedni súlyos állapotának teljes valóságát

és ajánlani a beavatkozást, mint a gyógyulás egyedüli célravezető útját.

Ez aztán annak a kérdésnek megvitatására vezet, mily mértékben köteles az orvos a beteggel szemben a valóság felfedésére. Az mindenestre nem kötelessége az orvosnak, hogy

beismerje páciense előtt ennek betegsége gyógyíthatatlanságát és a legtöbb esetben nincs is ehhez joga az orvosnak.

Ha e probléma megvitatásánál mindig arról a szituációkról beszélnek, amelyek szükségessé teszik, hogy a halálraosztott beteg hozzátartozói érdekében megtegye a megkövetelhető rendelkezéseket, úgy ki kell hangsúlyozni, hogy

ezt a célt a feladata magaslatán álló orvos el is érheti, ténl-

kül, hogy betegének az arcába mondja vigasztalan állapotát. Ezeknél a problémáknál sok jügg a beteg műveltségétől, intelligenciájától és t. selkedésétől.

Az orostól alapos orvosi képzettségen és makulátlan jellemen kívül az általános műveltség megfelelő mértéke és életmód követelendő meg.

Azok az idők már elmúltak, amikor a jó orvos kritériuma az udvariatlanság, a gorombaság volt.

Feltétel az orvosnál a testi teljesítőképesség és az egészség. Kívánatos, hogy humora legyen; szükséges, hogy tapintatos legyen, vagyis objektíven tudja megítélni, milyen a hatása a szavainak és cselekedeteinek a környezetre. Egy kínai közmondás ezt mondja:

„Orvosnak és páciensnek szövetséget kell kötnie a betegség ellen”.
Eggyenlenségek és lelki változások orvos és beteg között nemcsak egészségtelen helyzetek előidézői, de sok esetben a gyógyulást is megnehezítik.

Ha az orvos észreveszi, hogy betege beléje helyezett bizalma ingadozni kezd, lehetőleg nyomban tanácsolja neki, hogy kérje ki más orvos véleményét is, nehogy a betegnek ily irányu kívánsága ellentétekre adjon alkalmat.

E kérdések tisztázása során ki kell kapcsolni az orvosi hűségot, vagy az indokolatlan esalhatatlansági hűtet, bármennyire is indokolatlannak látszik a beteg kívánsága.

Az orvos abszolút kötelessége páciense betegségének és nem ismert életkörülményeinek titokban tartalása.

Hogy az orvos titoktartásából súlyos természetü konfliktusok is származhatnak. Például a betegnek a titoktartásról nem tudó hozzátartozói is ismeretlen betegségei. Viszont az is tény, hogy az ilyen súlyos helyzetekből csak az orvosnak a szituáció helyes felismerése, emberismerete és tapintata mutalja meg a kivezető utat.

Hol fordíttassa okmányait?

Mitra I. Sándor-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank palota. Másolásokat és levelezéseket vállal. cégek részére jutányos diazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e 9-1 ig, d u. 3-7 ig.

Az irodalom áldozata

(BUCUREȘTI.) Még nem nagykorú a leány — így kezdi a cikket egyik fővárosi laptársunk —, aki felett a napokban ítélkezett a büntetőjárásbiróság. Ileana a neve. Apja meghalt. Munkája nincs. Naponta bejárt a Munkásotthonba. Ott legalább melegedhetett és könyveket is kapott kölcsön az Otthon könyvtárából. Később már ide sem járhatott, mert nem volt rendes cipője. Az anyja oly keveset keresett mosással, hogy csak a legszükségesebbekre tetlett, de már féltalpalásra nem futotta.

Egy szép napon detektív jelent meg Ileana szegényes otthonában. Az anyja, aki éppen azon a napon nem volt munkában, megrémült, amikor a detektív elmondotta, hogy Ileanát feljelentették lopásért. Elvitt ugyanis a Munkásotthon könyvtárából egy regényt, de nem vitte vissza. A detektív házkutatást tartott, de a kétkötetes regény nem került meg. Jegyzőkönyv, rendőrségi kihallgatás, majd az ügyészség idegen ingóság eltulajdonításával vádolva vádiratot készített. Így került az ügy a büntetőjárásbiróság elé.

— Azzal vádolják — mondotta a bíró —, hogy a Munkásotthon könyvtárából kétkötetes regényt vett ki kölcsön és nem vitte vissza. A könyv antikvárius értéke 80 lei. Hol van a könyv?

— Elveszett. Beismerem, hogy hanyag voltam.

Bíró: Hogyan veszett el?

A leány: Amikor távoztam az Otthonból, otthagytam. Bizonyára egy másik lány vette magához. Én azonban senkit sem gyanúsítok meg.

Bíró: A rendőrségen azt vallotta, hogy a könyvet odaadta az Otthon gondnokának azzal a kéréssel, hogy juttassa el a könyvtárba.

A leány: Kérem szépen, akkor hazudtam. Szükségből hazudtam.

Bíró: Ahogy gondolja. Nem akarna töredelmes vallomást tenni, vagy inkább meg akarja ismerni a törvény teljes szigorát? A könyvtár vezetősége többször felszólította magát, hogy juttassa vissza a könyvet. Miért nem tett feljelentést, hogy a könyv elveszett?

A leány: Bíró ur kérem, még sohase volt dolgom hatóságokkal. Félttem.

A kihallgatás ezzel be is fejeződött. A bíró a szegény leányt egy heti elzárásra ítélte. Vajon megér ennyit az eltulajdonított regény?

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

— Közgazdasági és városrendészeti szempontból iszavazlattuk olvasóinkat. Ki, melyik uccát tartja Arad-on a legforgalmasabb mellékuccának és melyiket kedveli a legjobban. Kereskedőink általában a Mețianu-, Eminescu- és Bratianu-uccákra szavaztak. Társaságbeli hölgyeink — ez nagyon érdekes — a Cloșca-uccát frekventálják. Ebben a valamikor csendes, előkelő, uri uccában ma igen nagy forgalom bonyolítódik le.

— Szakembertől hallottuk, hogy a közeljövőben Denie Amiel feldolgozásában bemutatják Párisban Lengyel Menyhért és Biró Lajos egyetlen közös darabját, a „Cár-nőt”, amelynek címszerepét Sascha Guitry felesége, a román származású Elvira Popescu alakítja.

— Nem irták meg a lapok, hogy Chorin Ferenc, a Salgótarjáni Kőszénbánya elnöke az elmúlt héten București-be érkezett. Chorin Ferenc tudvalevőleg képviselője azoknak a jelentékeny magyar érdekeknek, amelyek a nagy romániai vállalatokhoz fűződnek. A mostani megbeszélések főleg a petrosani osztalékának és egyéb kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatos transzferkérdésekre is. Chorin Ferenc társaságában Romániába érkezett Conrad Ottó is, a Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója, aki — mint Chorin Ferenc — igazgatósági tagja az intézet érdekköréhez tartozó Erdélyi Banknak s résztvesz a bank igazgatósági ülésén.

— „Vizet pénzért venni! Ugyan, ugyan, hisz az ingyen van. Természetesen csak ott, ahol sok a víz. Ha nem

Legolesóbban vásárolhat a

Comisio-ban

„Dacla“ kávéház mellett

Ardeal és Banat legelterjedtebb magyar napilapja a

Temesvári Hirlap

**megjelenik naponta, vasárnap
kivételeivel, a déli órákban**

fedí a szükségletet, már fizetni kell érette, mint például tavol keleten. Mint ahogy általában minden olcsó, amiből sok van, hát még, ha olyan jó is, mint az izletes reggeli készítéshez szükséges kávészerek!" Hát, aki ezt a halandzsát megélti, azt benevezzük saját költségünkre a szellemi olimpiászra. Ez ugyanis a híres Kathreiner-Franck hirdetése, — híres arról, hogy ez a vállalat adja le a legszellemlenebb, ötletszegényebb reklámokat. A kávéról meg van a közönség véleménye...

— Hogy melyik bálon történt, — egészen mellékes. Egy gyermekképű fiú táncra szólít egy szép, balzackorú asszonyt: — Szabad kérnem? — hajlik meg mélyen az ifju lovag. A nő végigméri és elutasítja: — Gyerekei nem táncolok!... — Ó, ezer bocsánat — hangzik a válasz — nem tudtam, hogy nagyságos asszony örömöknek néz elébe...

— Az új büntetőtörvények konyörtelenül üldözik az álházasságokat. Ez különösen súlyosan érinti a külföldi honosságú színésznőket és artistanőket, akik, hogy az ország területén működhessenek, néhány ezer leierért az anyakönyvvezető elé cipelték egy-egy mindenre elszánt munkanélkülit.

Rabszállítás

A kis mezővároska fogdájából a szomszédos járási székhelyre kellett szállítani egy megbilincselt rabot. Az öreg, kipróbált fogházőrnek másutt akadt dolga — a rab elszállítását egy próbaidős fogházőrré bízta.

A fogházőr elindult a megbilincselt rabbal, meg is érkezett a városba, de közben nagyon megszomjazott és betért egy kocsmába.

Üljön csak le ide, barátom — biztatta a rabot, — megiszom egy hosszulépést, aztán megyünk.

Az egy hosszulépésből kettő lett, majd öt, végül tíz. A fogházőr feje lehanyatlott és édesdeden elaludt. A rab pedig szépen kihuzta kezeit a bő bilincsekből, rabruháját, rabsapkáját elcserélte a fogházőr egyenruhájával, a bilincseket szépen rárakta a fogházőr kezére és meglógott.

Félóra múlva felébredt a fogházőr. Kábultan végignézett magán, egyet csuklott, aztán megszólalt:

A rab m-m-megvan. De ho-bo-hol van a fofo-fogházőr?

SPORT

ország-világ szerte

rovatvezető: Reicher Jenő dr.

A román futball komoly érték lesz a Középeurópai Kupában

(ARAD.) Harmadik fordulóját játszotta vasárnap országunk labdarugasának elitje az A. Divízió, a Nemzeti bajnokságban. Az eredmények regisztrálása amelyeket százezrek és százezrek vartak érdeklődései és érthető izgalommal, a hivatásos és kizárólagos sportujságok feladata. Nekünk, akik a társadalmi élet mindenirányu megnyilvánulásának vagyunk hű és oknyomozóan objektív beszámolóí és kommentátorai, — nekünk — a romániai Nemzeti bajnokság harcainak és küzdelmeinek mérlegéből, a következményeket kell levonnunk, hogy ezzel együtt a célkitűzéseket és a tennivalókat is leszegezzük.

A vasárnapi nagyérdekességű bajnoki forduló, a nagy favoritok biztos és ellenállhatatlan erejű győzelmét hozta, — kivéve az arad-i mérkőzést, ahol a tavalyi bajnok Ripensia Bolyán két gólt és bajnoki pontot hagyott, hogy előreláthatólag ez a két pont lehet számára a legdöntőbb, az eddigi többszöröse büszke bajnoki cím elvesztéséhez.

A másik két élcsapat győzött. A Venus az arad-i Gloria ellen 4:1-re mely kétségtelenül annak a handicepnek köszönhető, hogy az arad-i kéksárgák Varjasy eredményes és erőyes játékát még mindig nélkülözni voltak kénytelenek. A Rapid Oradea Mare-n 1:0-ra verte a C. A. O.-t, úgy, hogy a bajnoki táblázatban csak annyi a változás, hogy az arad-i A. M. E. F. A. és a cluji Victoria jutottak előbbre, az utóbbiak az egyetemisták felett aratott 3:1-es győzelmükkel.

A Bajnokság többi eredményében meglepetést a Chinuzul veresége a Juventustól Timișoarán 3:1 arányban és az Unirea-Tricolor első győzelme idén az oradeai Crișana felett 2:0 arányban. Az A. M. E. F. A. 3:1-es győzelme a Ripensia felett nemcsak bravuros megisméltése volt a tavaly őszi 4:1-es sikernek, hanem ami játéktílust és szépséget jelent még talán értékesebb volt annál.

Mindent összevéve ezekután bizvást rátérhetünk arra mit jelent majd a román futball megjelenése a K. K. mezőin, Beograd, Wien, Róma, Prága, Bern és Budapest pályáin. Ha végig nézzünk a jelenlegi élckapatok nevein minden önámítás nélkül állithatjuk, hogy a román labdarugás reprezentásai — akik bejutnak a kupa küz-

delmeibe — a nagy külföldi metropolisok közönsége előtt dicsőséget fognak szerezni a szincinknek és megbecsülést ennek a nálunk az utobbi években impozánsan és mérföldes csizmákkal fejlődő sportágnak. Hogy vasárnap ki nyert és ki resztet — újból hangsulyozzuk nem jelent többet mint momentáni eltolódásokat a tabellán és főként annak elsőbb régióiban. De annyi bizonyos, hogy a futballtudás, a labdakezelési készség, az élán és a stilus olyan fokra emelkedett nálunk, hogy nyugodtan várhatjuk a K. K. küzdelmeket, de ugyanugy a nagy nemzetközi meccseket is.

Régi igazság, hogy a sport nagy ereje, mindent átfogó nemzetközi szolidaritást, egymástmegértést, és barátságot épít ki a népek között, hogy ugyanekkor a nemes verseny közepette, a nemzetközi küzdelmekben résztvevő népek saját népi öntudatuk elért dicsőségét is kihangsulyozzák. Hosszu volt az ut, míg a román labdarugás a néhai nagy Meisl Hugó által alapított K. K. küzdmeinek porondjára mint a többi nagy futballnemzetekkel egyenrangú fél beérkezett és benevezett. De amikor az idei román bajnok, — legyen az bármelyik arra érdemes és ezt az előkelő címet kiharcoló együttes, amely oda beérkezik BCVA-tól (Gytra külföldi pályán megjelenik, bizonyos, hogy új szint, friss és fiatalos lendületet fog oda elvinni és céltudatos akarásával nem egykönnyen enged majd át dicsőséget az ellenfélnek.

Sporthíradó „villám hírekben“

A Venus—Gloria vasárnapi mérkőzésén lapzártakor érkezett hírek szerint ádítólá Theimler, az aradiak jeles kapusa komolyabban megsérült. Ugyancsak ezen a mérkőzésen sérült volna meg komolyabban az első hírek szerint Ene a Venus szélsője.

*
Tilea Viorel a legfőbb sportszövetség elnöke Román—Osztrák válogatott mérkőzést kötött le Bécsben.

*
A jövő vasárnap szünetel a Nemzeti Bajnokság. A Román Kupa első meccseit játsszák. Az arad-i csapatok közül a Gloria sibiui az A. M. E. F. A. oradea-i ellenfelet kap.

*
Az arad-i kerületi bajnokságban sima meccseken favorit győzelmek voltak.

BÉLYEGGYÜJTÉS

Angliai újdonságok

Új koronázási bélyegek a brit birodalomban és a gyarmatokon

A leköszönt VIII. Edvárd király képmással ellátott bélyegek hamarosan elfognak. A 2½ pences érték már a legtöbb postahivatalnál már elfogyott. A VI. György király képmásával bíró új bélyegek megjelenéséről hivatalos oldalról csak kiadásuk előtt néhány nappal történik közlés. Az új bélyegek mindenesetre már munkában vannak. Természetesen a vizpapírt is meg kell változtatni. A régi papírt, melynek vízjele „E R és a korona többszörösen” a portóbélyegek új kiadójánál használják fel. E papírkészletek felhasználásáig sok idő fog eltelni, mert a közben elkészült tömegek gen nagyok. De postabélyeget semmiképpen sem nyomnak többé erre a papírra. Különleges koronázási sorozat VI. György király és Erzsébet királyné részére ki látásban van és pedig 4 érték: ½, 1, 1½ és 2½ penny egyforma rajzban, korlátozott érvényességi idővel.

Mialatt az anyaország számára a szükséges változások aránylag zavartalanul történnek, addig a dolog a gyarmatok és dominiumok részére nem oly egyszerű. VIII. Edvárd király lemondásakor az új rendes postabélyeg és főként koronázási bélyegek készítése nagyrészt előrehaladott stádiumban volt. Nyilvánosságra került előzőleg 39

gyarmat munkában levő egységes mintájú új sorozata. És ekkor olyan valami történt, amivel az angol postagazgatás természetesen nem számolhatott. Jó színiatú emberek, főként spekulánsok, hamarosan nagy tömegben vásárolták össze azokat a gyarmati bélyegeket, amelyek az utóbbi 2—3 évben megjelentek. Végül is néhány postafőnök vagy egészben vagy részben beszüntette ezt a „tűveladás”. Részben beszüntették a bélyegek tömeges eladását a nyugatindiai szigeteken, Mauritius-ban és a déli-tenger szigetén. Néhány kisebb gyarmaton oly nagy tömegben rendelték meg előre VIII Edvárd képmásával ellátott koronázási bélyegeket, hogy túlhaladta a megrendelés a megállapított kiadás nagyságát. A király lemondásával ennek a helyzetnek meg kellett változnia: javaslatok merültek fel, hogy takarékosági szempontból nyugodtan készítsék el a munkában levő VIII Edvárd-bélyegeket és megfelelő felülnyomással hozzák forgalomba őket. Más javaslat arról szólt, hogy a VIII. Edvárd-bélyegeket gyűjtés céljaira lássák el a *Cancelled* (értéktelenítve) felülnyomással. De egyik kívánság sem fog beteljesedni. A korona-ügynökök (Crown Agents) a lemondott király képmásával bíró összes gyarmati bélyegek készítését betiltották

Turul bélyegalbumok ma már nélkülözhetetlenek a filateliában

MEGRENDELHETŐK az
Ország-Világ Kladóhivatalában Arad

és további rendelkezésig az egész nyomtatási anyagot biztonságba helyezték. Angliában az az általános felfogás, hogy India, a dominiumok szóval azok a külbirtokok, amelyek önmaguk adhatnak ki új bélyegeket, csatlakozni fognak a korona-ügynökök rendszabályozásához.

A már előbb említett négy koronázási bélyegen kívül VI. György király megengedte néhány nappal ezelőtt, hogy egységes mintában bélyegeket készítsenek. Azok a területek ezek, amelyek bélyegiket a korona-ügynököktől kapják. Az egységes minta olyan formátumu lesz, mint az V. György — Mary királyné ezüstjubiléumi bélyegeké. Különböző okokból ezeket a bélyegeket egyszínűekké készítik. A bélyegkép VI. György és Erzsébet királyné mellképét tünteti fel koronázási ornátusban. A keretdiszítésben az uralkodói emblémák láthatók: korona, bíróalmi alma, állami kard és jogar. Összesen 105 bélyeg kerül kiadásra 45 bélyegterület részére. A kiadás napja a koronázás napja, vagyis 1937. május 12. Az összes el nem adott koronázási bélyegeket — ha ugyan élelmes emberek össze nem vásárolják — 1937. december 31-én kivonják a forgalomból és megsemmisítik. A kérdéses országok a következők:

Aden: 1, 2 $\frac{1}{2}$ és 3 Annas (a színek még nincsenek meghatározva).

Antigua: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. barna, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Aranyport: 1 P. barna, 2 P. szürke, 3 P. kék.

Ascusian: 1 P. zöld, 2 P. narancs, 3 P. kék.

Bahama-szigetek: $\frac{1}{2}$ P. zöld, 1 $\frac{1}{2}$ P. barna, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Barbados: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. barna, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Basutoland: 1 P. piros, 2 P. bíbor, 3 P. kék.

Bermuda: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. barna, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Betschuanaland: 1 P. piros, 2 P. barna, 3 P. kék.

Brit Guiana: 2 C. barna, 4 C. szürke, 6 C. kék.

Brit. Honduras: 3 C. sárga, 4 C. szürke, 5 C. kék.

Brit. Nyana: $\frac{1}{2}$ P. zöld, 1 P. barna, 2 P. kék.

Brit. Salamonszigetek: 1 P. viola, 1 $\frac{1}{2}$ P. piros, 3 P. kék.

Brit. Somalia: 1 A. piros, 2 A. fekete, 3 A. kék.

Ceylon: 6 C. piros, 9 C. sötétzöld, 20 C. kék.

Dominica: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. barna, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Falklandszigetek: $\frac{1}{2}$ P. zöld, 1 P. piros, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Fidsziszigetek: 1 P. violett, 2 P. zöld, 3 P. sötétkék.

Gambia: 1 P. barna, 1 $\frac{1}{2}$ P. piros, 3 P. kék.

Gibraltar: $\frac{1}{2}$ P. zöld, 2 P. szürke, 3 P. kék.

Gilbert és Elliceszigetek: 1 P. violet, $\frac{1}{2}$ P. piros, 3 P. kék.

Grenada: 1 P. violett, 1 $\frac{1}{2}$ P. piros, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Hongkong: 4 C. zöld, 15 C. piros, 25 C. kék.

Jamaika: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. szürke, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Kenia — Uganda — Tanganyika: 5 C. zöld, 20 C. narancs, 30 C. kék.

Kaiman-szigetek: $\frac{1}{2}$ P. zöld, 1 P. piros, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Leenwörtszigetek: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. barna, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Malta: $\frac{1}{2}$ P. zöld, 1 $\frac{1}{2}$ P. piros, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Mauritius: 5 C. violett, 12 C. piros, 20 C. kék.

Moutserrat: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. barna, 2 $\frac{1}{2}$ P. kék.

Newfoundland: 2 C. zöld, 4 C. rózsaszín, 5 C. violett.

Nigeria: 1 P. piros, 1 $\frac{1}{2}$ P. csokoládé, 3 P. kék.

Northhodesia: 1 $\frac{1}{2}$ P. piros, 2 P. narancsbarna, 3 P. kék,

St. Helena: 1 P. zöld, 2 P. narancs, 3 P. kék.

St. Niits: 1 P. piros, 1½ P. barna, 2½ P. kék.

St. Lucia: 1 P. violett, 1½ P. piros, 2½ P. kék.

St. Vincent: 1 P. violett, 1½ P. piros, 2½ P. kék.

Seychelles: 6 C. oliv, 12 C. narancs, 20 C. kék.

Sierra Leone: 1 P. narancs, 2 P. violett, 3 P. kék.

Straits Settlements: 4 C. narancs, 8 C. szürke, 12 C. kék.

Sivaziland: 1 P. piros, 2 P. barna, 3 P. kék.

Trinidad: 1 C. zöld, 2 C. barna, 8 C. narancs.

Turks- és Kaikosszigetek: ½ P. zöld, 2 P. szürke, 3 P. kék.

Virginia-szigetek: 1 P. piros, 1½ P. barna, 2½ P. kék.

Zyprus: ¾ P. szürke, 1½ P. piros, 2½ P. kék.

Newfanundland koronázási bélyegein a dominium politikai különállása következtében a keretrajz vala mivel eltérő. Indiától, a dominiumoktól: Kanadától, Délafrikától, Ausztráliától, Neuseelandtól és a hozzájuk csatolt mandatárius országoktól, területektől (tehát: Cook-szigetek, Nauru, Ujguinea, Nine, Papua, Szamaa és Délnyugatafrika) szintén legfeljebb csak 4 értékből álló koronázási sorozat várható. Ezeknél azonban a megjelenés napja nem okvetlen 1937 május 12.

Miután Angliában a koronázási bélyegek előállításával csak öt nyomda foglalkozik, feltehető, hogy most már teljes üzemben dolgoznak ezen a bélyegsorozaton.

A „26 BAKUI NÉPBIZTOS” KI-VÉGZÉSE

A világháború folyamán 1918. márciusában végre skerült a bolsevista hadvezéreknek rengeteg vérontás után a petroleum városában, Bakuban is megvetni a lábukat. De nemsokára felvonultak az olajterület többi érdekeltjei is. Délről a törökök jöttek Aserbájdzsauból, Baktumból és Tifliszből a németek, a Don- és Kubán-vidékről az „önkéntes kozákok”, a legionáriusok és mindenekelőtt az angol katonai missziók. A szovjethatalomnak válságos volt a helyzete Bakuban: nem voltak csapatok, hiányzott az élelmiszer és a polgári lakosság, elsősorban pedig a középkáspii szovjetben lakó mohamedán megbízottak a népbiztosok tanácsának visszalépését követelték. Egy határozat következtében kénytelen volt Saumjan a népbiztosok tanácsának elnöke, visszalépni és Baku bolsevista-ellenes kormányt kapott. 1918 július 31-én a bolsevista népbiztosok a hajókra mentek, hogy Asztrahárba utazzanak. Az angol katonai misszió tanácsára 30 népbiztos letartóztattak. Mikor aztán a németek bevonultak Georgiába (Tifliszbe) és nemsokára török csapatok szállták meg rövid időre Bakut, attól féltek, hogy a németek majd szabadonbocsájtják a népbiztosokat. Augusztus 14-én Krasnowodskba szállították a foglyokat, az ottani forradalmi szocialista kormány pörbe fogta a népbiztosokat, mert küzdelem nélkül adták át Bakut a törököknek, illetve németeknek. Szeptember 20-án

Bélyeggyűjteményt,

tömegbélyeget veszek. Ajánlatokat továbbit

az Ország-Világ kiadóhivatala

éjjel 30 népbiztos közül kiválasztottak huszonhatot és különvonaton Kelet felé elszállították őket. A 207. persztet mutató jelzőkönél Perceval és Achcsa—Kuima állomások között megállt a különvonat és a huszonhat bakui népbiztost Johnson kapitány, az angol katonai misszió parancsnokának jelenlétében agyonlőtték. Később aztán kiderült, hogy

a 26 népbiztos már nem is volt hivatalban, amikor a törökök bevonultak Bakuba. A kivégzettek tehát vértanúk és mint ilyenek emlékeztére a szovjet két emlékbélyeget hozsájtott ki. A két emlékbélyeg egy darab történelmet szimbolizál, amilyenhez hasonlót nem sokat szenvedett el az emberiség.

Tizes-block az egy frankos 1849-i első kiadásból

Az 1849—50-ben kiadott I. kiadásu 1 frankos francia bélyeg általánosságban három színben ismertetes. A színárnyalatok közötti különbség tekintetében a világ legnehezebb bélyege ez az egy frankos francia bélyeg. Az egy frankos narancs-sárga bélyeget a francia „*vermillion*”-nak (téglavörösnek) mondja. A bélyeg 1849. január 1-én jelent meg. Az ez év február 1-én kiadott körirat utasította a postahivatalokat, hogy ezentul ne adják el a „*vermillion*”-t, hanem helyette a barna-karmin színű egy frankost adják. A visszatartott „*vermillion*”-okat vissza kellett szállítani a feleletes szolgálati helyekre. Az egy frankos bélyegek ezt a színváltozást azért rendelték el, hogy össze ne lehessen cserélni a hasonló színű 40 centimes bélyeggel. Nem csodálható tehát, ha a „*vermillion*” rövidesen igen nagy ritkaság lett. Néhány évvel ezelőtt egy párisi bélyegkereskedő birtokába jutott ebből a ritka egy frankos bélyegből egy kifogástalan állapotban levő használt tizes-block. E jelentéssel kapcsolatban a „*Echo de la Timbrologie*” című szaklap elmondta, hogy ezt a szenzációs leletet voltaképpen már évek óta várták, mert 1890-es évek közepén egy idős ur V. Robert párisi bélyegkereskedőnek megvételre felajánlotta ezt a

már akkor is ritka bélyeget. Az illető azelőtt magasrangú postatisztviselő volt és pedig — mint később kiderült — ugyanaz, aki a fennebb említett 1849. évi február 1-i körrendeletet kiadta. V. Robert kereskedőnek már akkor feltűnt, hogy valamennyi az öreg urtól származó „*vermillion*” ugyanazzal a számjegynélküli postabélyegzővel feltűntetően tisztán volt értéktelenítve. Kérdőre vonva, az öregur beismerte, hogy bevonásuk után magának tartotta meg a bélyegeket és ő maga értéktelenítette valamennyit az egy-séges számjegynélküli postabélyegzővel. Ő így akarta a maga számára eltenni a bélyegeket anélkül, hogy az államot a bélyegek névértékével megkárosította volna. Robert bélyegkereskedő valamennyit megvette az öregurtól, kivéve egy gyönyörű 14-es blockot, amelytől tulajdonosa nem volt hajlandó megválni. Az öregur 1897-ben Nizzában meghalt. Örökösei azonban csak néhány évvel ezelőtt adták el a blockot, amelyet jelenlegi tulajdonosa tizes-blocká változtatott, amennyiben 4 bélyeget levágott és így az unikumot talán még szebbé is tette.

Altenburg postakürtbélyegzős szász bélyeg

A nemzetközi propaganda egyik évtizedek óta bevált, legjobb és szinte korlátlan terjeszkedési lehetőségét jelentő eszköze a postabélyeg. Államok, amelyeknél az idegenforgalomnak kimagasló gazdasági jelentősége van, az ország legszebb tájait mutatják be a postabélyegeken, mások világhíres költők, tudósok arcképének felhasználásával viszik a köztudatba népük kultúrájának magas fokát, nemzetközi jelentőségét. Érthető, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár, amely mint Magyarország legnagyobb kollektív propagandaeseménye, mindig előljárt a propaganda leghatalmasabb eszközeinek bevezetésében, az első olyan gazdasági eseménye Magyarországnak, amelynek a magyar postavezérgazgatóság helyes kommerciális érzékkel rendelkezésére bocsájtotta a propagandának

ezt a kivételes és nagy nemzetközi értékű lehetőséget.

A magyar posta hat különböző értékkel bocsátja ki az első magyar „vásárbélyeg-sorozatot”. A 2 filléres bélyeg narancssárga, a 6 filléres világos zöld, a 10 filléres sötétzöld, a 20 filléres lilá és a 40 filléres kék szín-nyomásban jelenik meg. Az újdonság rajza egyszerű kiterjesztett Merkurszárnyat ábrázol. Szövege „Vásár 1937 május, Budapest, Magyarország”.

A vásárbélyegeket a magyar posta február 22-én hozta forgalomba a május 10-ig, vagyis a vásár befejezésének napjáig árusítja az összes postahivatalok útján. A vásárbélyegek nemcsak teljes sorozatokban, hanem egyes értékeként is korlátlan mennyiségben szerezhettek be minden felár nélkül.

Bélyegsorozat a bupapesti nemzetközi mintavásár alkalmából

Sachsen-Altenburg hercegség 1818-tól 1844. július 2-ig a thuru-taxisi hercegi postához tartozott. Ezen a napon az allenburgi posta-ügy évi 6000 tallér bérösszegét a királyi szász posta igazgatása alá került. Ezalkalommal a szász posta átvette Thurn Taxis bélyegeit és részben tovább alkalmazta. Ugy látszik, a régi bélyegzők nem elégitették ki a szász igényeket, mert például nem volt évszám rajtuk. Így azután csak új bélyegzők elkészítéséig alkalmazták őket, legtöbbször azonban csak kisegítésül, amikor sok dolga volt a postának, vagy ha az új bélyegzők elromlottak. Igen ritka az ugynevezett Altenburg-posta kürtös bélyegző, amellyel egy unikum van értéktelenítve, a vörös hármás-bélyeg. Ez W. Opritz, a híres szász-gyűjtő tulajdona. Ez a postakürtös bélyegző, amely kék színben látható kis levéldarabon,

régi Taxis-bélyegző. A Reinheimer illusztrált német postai értéktelenítési módszerekről szóló drjegyzékében (1894) közöl egy Altenburg-postakürt bélyegzőt, de ez a fantázia terméke. Ilyen lebélyegzést még egyetlen bélyegen sem lehetett találni, mert hamis felirati sorrenden kívül „dátumhidal” (1852 11. Apr.) tüntet fel. Az Opitz tulajdonában lévő vörös hármason kívül csak egy 2 ujjarasos kettős-példányon (fekete-sötétkék 1852) ismeretes a postakürt-bélyegzés. Allitóltag létezik még néhány darab ilyen bélyegzéssel, de senki sem látta őket. A szász specialisták egyesületének az a véleménye, hogy fennáll még mindig a lehetőség, hogy valahol még felbukkannak ilyen ritkaságok ha nem is a vörös hármás-bélyegen, mert ennek a bélyegnek 90%-át Drezdában és Lipsében bélyegzettek le.

Loteria de Stat

Megkezdődött a **13**-ik sorsjáték,
a szerencse sorsjátéka

Egy rekord:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A múlt sorsjátékban 77.917 nyere-
mény volt 289.132.196 lei értékben

A jelen sorsjátékban :

**167.112 nyeremény lesz
429.070.200 lei értékben**

**Keressék fel Sorsjegy-Irodájukat és vásárol-
janak onnan szerencsés sorsjegyet**

Loteria de Stat

Még van egy pár nap

1937 március 15-ig

Ne feledjék!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a 13-ik
sorsjáték,
a szerencse sorsjátéka!

Az új tervezet

167.112 nyereményt nyújt
429.070 200 Lei értékben

**Egészen
röviden:**

az

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap!

Olvassa és terjessze!

In „Caz de negăsire“ Oficiul postal
local este rugat a inapoi revista:
ADM. ORSZÁG-VILÁG ARAD

Csak az árak ol-
csók, minőségeink
változatlanul jók!

Csak az árak ol-
csók, minőségeink
változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Papírárut, írószert, nyomtat-
ványt legolcsóbban szállít
papírüzlet, Arad, Strada Brancovici 5. — Telefon No 167.

P i c h l e r

B É L Y E G Z Ő K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

S T A M P A

bélyegzőgyár. Arad,
Str. Eminescu No. 12

Írógépek eladása, számológépek, tőtőtollak javi-
tása. Az ország legrégebb, legjelentősebb szaküzlete

S Z E G F U

Arad, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

Weisz István

u r i s z a b ó s á g

Szövetkülönlegességek nagy
választékban. — **kitűnő**
szabás, elsőrendű kidolgozás

ARAD, Strada Eminescu 15.

Szerezzen be órát, arany- és ezüstárut

Csáky szakórák és ékszerésznél

Arad, Bdul Regele Ferdinand

„Consum“-tag.

Elsőrendű saját műhely!

(Aranyat, ezüstöt magas áron vesz!)